การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

An Evaluation of the Bachelor of Nursing Science Curriculum (Revised curriculum, 2012) Royal Thai Air Force Nursing College

บังอร ฤทธิ์อุดม*
Bangorn Ritudom*
วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ กรุงเทพฯ 10220
Royal Thai Air Force Nursing College, Bangkok, 10220

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ของวิทยาลัยพยาบาทหารอากาศ ตามรูปแบบซิปป์ (CIPP Model) โดยประเมินหลักสูตร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนพยาบาลทหารอากาศ (นพอ.) ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 45 คนเครื่องมือที่ใช้คือแบบประเมินบริบท แบบประเมินปัจจัยนำเข้า แบบประเมินกระบวนการ และแบบประเมินผลผลิต ได้รับ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พบว่าค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 และตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค พบว่ามีค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.74, 0.89, 0.95 และ 0.86 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท นพอ. ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59, S.D.= 0.33) และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.71)

2. ด้านปัจจัยนำเข้านพอ.ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.69)

3. ด้านกระบวนการ นพอ. ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.67)

4. ด้านผลผลิต นพอ. ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะเชิงวิชาชีพทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.04, S.D. = 0.96)

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561 ในด้านการจัดหาทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนรวมถึงวิธีการวัดและการประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

Corresponding Author: *E-mail: ritudom@hotmail.com

Abstract

The descriptive research aimed toevaluate the Bachelor of Nursing Science Curriculum of the Royal Thai Air Force Nursing College (Revised curriculum, 2012) using the CIPP Model including context, input, process, and product. Participants were 45 fourth year air force student nurses, academic year 2016. Instruments were context questionnaires, input questionnaires, process questionnaires, and product questionnaires. All instruments were approved by 3 experts which IOC 0.67 -1.00 and reliability were 0.74, 0.89, 0.95 and 0.86 respectively.Data analysis was performed by meanand standard deviation.

The results revealed that

1. Context : The opinions of the fourth year air force student nurses towards philosophy and objective of curriculum was a highest level ($\bar{X}$ = 4.59, S.D.= 0.33) and the opinions about structure and content of curriculum was a high level ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.71).

2. Input : The opinions of the fourth year air force student nurses towards input of curriculum was a high level ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.69).

3. Process : The opinions of the fourth year air force student nurses towards learning process of the curriculum was a high level ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.67).

4. Product: The opinions of the fourth year air force student nurses towards nurses' competencies was a medium level ($\bar{X}$ = 3.04, S.D. = 0.96).

The results of this study could be used to improve and develop nursing science curriculum (Revised curriculum, 2018)such as providing learning facilitiesfor the students, learning and teaching strategies in order to promote the effectiveness of nursing curriculum.

Keywords : Evaluation of curriculum, Bachelor of Nursing Science Curriculum, Royal Thai Air Force Nursing College

บทนำ

การผลิตบุคลากรทางการพยาบาลนั้นเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้บัณฑิตพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถและมีสมรรถนะเชิงวิชาชีพเป็นไปตามความต้องการโดยสถาบันการศึกษาพยาบาลจะต้องจัดการศึกษาให้บัณฑิตพยาบาลมีสมรรถนะหลากหลายด้านเพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมโดยทั่วไปและเป็นไปตามสมรรถนะหลักของสภาการพยาบาล[1]

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนแผนแม่บทที่กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์มีเป้าหมายในการผลิตพยาบาลให้ตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปตามภาวะของสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาและเทคโนโลยี เพื่อไปสู่เป้าหมายผลผลิตที่มีคุณภาพและมาตรฐาน อันจะนำไปสู่การให้การพยาบาลที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เกิดผลดีต่อสุขภาพประชาชน ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพบัณฑิต คุณค่าของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ความเหมาะสมและความพึงพอใจที่ตอบสนองความต้องการของสังคม[2]

วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ กรมแพทย์ทหารอากาศ เป็นสถาบันการศึกษาที่กองทัพอากาศได้จัดตั้งขึ้น เพื่อผลิตบุคลากรทางการพยาบาล เพื่อให้บริการด้านสุขภาพแก่ข้าราชการ ครอบครัวของข้าราชการกองทัพอากาศตลอดจนประชาชนทั่วไป ซึ่งได้จัดให้มีการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 และประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ

อุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552[3] เริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 ซึ่ง นพอ. ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 เป็นผู้ใช้หลักสูตรดังกล่าวโดยตรงจนครบ 1 วงรอบหรือนับเป็นเวลาครบ 4 ปี และยังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องได้รับการประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทราบถึงผลของการพัฒนาและการใช้หลักสูตรว่าทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอนในภาพรวมของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด[4] ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการประเมินหลังสูตรดังกล่าว จึงได้ดำเนินการให้มีการประเมินหลักสูตรตามความคิดเห็นของ นพอ. ชั้นปีที่ 4 ขึ้นโดยใช้รูปแบบการประเมินของ Phi Delta Kappa (The Phi Delta Committee Model) ที่เรียกกันว่ารูปแบบซิปป์ (CIPP Model) ประกอบด้วยการประเมินหลักสูตร 4 ส่วนหลัก ได้แก่ การประเมินบริบท (Context-C) การประเมินตัวป้อน (Input-I) การประเมินกระบวนการ (Process-P) และการประเมินผลผลิต (Product-P)[5] โดยการประเมินตามรูปแบบซิปป์มีจุดเด่นคือสามารถประเมินทุกส่วนประกอบและทุกกระบวนการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอีกทั้งการประเมินในรูปแบบนี้ยังสามารถระบุสิ่งที่ควรปรับปรุงในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรส่งผลทำให้เกิดการแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากขึ้น[6] ซึ่งผลจากการวิจัยที่ได้จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรโดยยึดหลักความสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558[7] และบริบทที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการประเมินหลักสูตรโดยการประยุกต์ใช้แบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิมบีม[5] ประกอบด้วย 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหารายวิชาของหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะแรกรับของนักเรียน คุณลักษณะของอาจารย์ และทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ด้านกระบวนการ (Process) ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมของนักเรียนและการวัดและการประเมินผลและด้านผลผลิตของหลักสูตร (Product) ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ตามรูปแบบซิปป์ (CIPP Model) โดยประเมินหลักสูตร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ นักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 5 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับอายุ และระดับผลการเรียน จำนวน 2 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบประเมินบริบท สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปรัชญา วัตถุประสงค์โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสมของหน่วยกิต ความสำคัญและเป็นประโยชน์ ความเหมาะสมของวิธีสอนและความทันสมัยของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 จำนวน 103 ข้อ

ชุดที่ 3 แบบประเมินปัจจัยนำเข้า สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะแรกรับของนักศึกษาคุณลักษณะของอาจารย์ และทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 จำนวน 25 ข้อ

ชุดที่ 4 แบบประเมินกระบวนการ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมของนักเรียน และการวัดและการประเมินผล ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 จำนวน 25 ข้อ

ชุดที่ 5 แบบประเมินผลผลิตสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาล ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมายด้าน

กระบวนการพยาบาลด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการและการวิจัย ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และด้านสังคมจำนวน 128 ข้อ

ลักษณะคำตอบทั้ง 4 ชุด เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)[5] ระดับมีเกณฑ์ในการตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยให้คะแนน 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับการแปลผลคะแนนใช้แบบอิงเกณฑ์[8] แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายความว่า	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายความว่า	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายความว่า	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายความว่า	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายความว่า	ระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามทั้ง 4 ชุด ได้แก่ แบบประเมินบริบท แบบประเมินปัจจัยนำเข้าแบบประเมินกระบวนการและแบบประเมินผลผลิต ได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจำนวน 3 ท่านมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Item Objective Congruence Index) เท่ากับ 0.67-1.00 และได้รับการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's α Coefficient) พบว่ามีค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.74, 0.89, 0.95 และ 0.86 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงรายละเอียดของวัตถุประสงค์การวิจัย แจ้งสิทธิการตอบหรือไม่ตอบแบบสอบถามและการรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่าง คำตอบในแบบสอบถามทั้งหมดจะไม่มีการเปิดเผยให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่าง การนำเสนอข้อมูลจะเสนอในภาพรวม และข้อมูลที่ได้จะใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยเท่านั้น ผู้ที่ยินดีเข้าร่วมงานวิจัยได้เซ็นใบยินยอมในแบบฟอร์มการยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consented form) และได้รับการพิจารณาด้านจริยธรรมโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ เลขที่รับรอง IRB. No.036/60

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 16-31 มกราคม พ.ศ.2560 โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง คือ นพอ. ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 45 คนอธิบายวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการตอบแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยให้ใส่ซองเอกสารส่งคืนผู้วิจัย ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์แบบสอบถามทุกฉบับ ได้ข้อมูลตอบกลับทั้งหมด 45 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การประเมินบริบท

จากตารางที่ 1 พบว่าความคิดเห็นของ นพอ.ชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.33) โดยด้านคุณลักษณะและความเหมาะสมของปรัชญาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59, S.D.= 0.36) ความสอดคล้องของปรัชญากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.28) ส่วนในด้านคุณลักษณะของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.31) ตามลำดับ

จากตารางที่ 2 พบว่าความคิดเห็นของ นพอ.ชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านความเหมาะสมของหน่วยกิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.82) ส่วนด้านความทันสมัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.69)

การประเมินปัจจัยนำเข้า

จากตารางที่ 3 พบว่าความคิดเห็นของ นพอ. ชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับการประเมินปัจจัยนำเข้าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.03, S.D.= 0.69) โดยด้านคุณลักษณะของอาจารย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.59) ส่วนด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ นพอ.ชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับปรัชญากับวัตถุประสงค์หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 (N = 45)

ปรัชญากับวัตถุประสงค์	ความคิดเห็น		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
คุณลักษณะและความเหมาะสมของปรัชญา	4.59	0.36	มากที่สุด
ความสอดคล้องของปรัชญากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.63	0.28	มากที่สุด
คุณลักษณะของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.57	0.31	มากที่สุด
- มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.68	0.30	มากที่สุด
- ทันกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม	4.58	0.35	มากที่สุด
- สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.51	0.37	มากที่สุด
- ส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคล	4.52	0.35	มากที่สุด
รวม	**4.59**	**0.33**	**มากที่สุด**

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ นพอ.ชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 (N = 45)

โครงสร้างรายวิชา	ความเหมาะสมของหน่วยกิต		ความสำคัญและเป็นประโยชน์		ความเหมาะสมกับวิธีสอน		ความทันสมัย		รวมทุกด้าน	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ชั้นปีที่ 1	4.19	0.85	4.09	0.73	4.10	0.72	4.09	0.74	4.11	0.76
ชั้นปีที่ 2	4.49	0.76	4.69	0.51	4.38	0.67	4.31	0.69	4.46	0.65
ชั้นปีที่ 3	4.48	0.81	4.37	0.63	4.29	0.69	4.30	0.67	4.36	0.70
ชั้นปีที่ 4	4.38	0.86	4.36	0.69	4.36	0.73	4.33	0.67	4.35	0.74
รวม	**4.39**	**0.82**	**4.38**	**0.64**	**4.28**	**0.70**	**4.26**	**0.69**	**4.33**	**0.71**

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ นพอ.ชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 (N = 45)

ปัจจัยนำเข้า	ความคิดเห็น		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
คุณลักษณะแรกรับของนักศึกษา	4.08	0.76	มาก
คุณลักษณะของอาจารย์	4.35	0.59	มาก
ทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน	3.67	0.73	มาก
รวม	**4.03**	**0.69**	**มาก**

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ นพอ. ชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 (N = 45)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	ความคิดเห็น		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
กิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา	4.12	0.64	มาก
การมีส่วนร่วมของนักเรียน	4.10	0.66	มาก
การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน	4.00	0.75	มาก
รวม	**4.09**	**0.67**	**มาก**

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ นพอ. ชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับสมรรถนะเชิงวิชาชีพ (N = 45)

สมรรถนะเชิงวิชาชีพ	ความคิดเห็น		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย	3.21	0.93	ปานกลาง
ด้านกระบวนการพยาบาล	3.21	0.96	ปานกลาง
ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ	3.27	0.95	ปานกลาง
ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ	3.06	0.99	ปานกลาง
ด้านวิชาการและการวิจัย	2.99	0.91	ปานกลาง
ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ	3.08	0.95	ปานกลาง
ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ	2.80	0.99	ปานกลาง
ด้านสังคม	2.68	0.94	ปานกลาง
รวม	**3.04**	**0.96**	**ปานกลาง**

ทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.67, S.D. = 0.73)

การประเมินกระบวนการ

จากตารางที่ 4 พบว่าความคิดเห็นของ นพอ.ชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.67) โดยด้านกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชามีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.64) ส่วนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.67)

การประเมินผลผลิต

จากตารางที่ 4 พบว่าความคิดเห็นของ นพอ. ชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับสมรรถนะเชิงวิชาชีพทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.04, S.D.= 0.96) โดยด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.27, S.D. = 0.96) รองลงมา ได้แก่ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมายและด้านกระบวนการพยาบาลมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.21, S.D. = 0.93, 0.96 ตามลำดับ) ส่วนด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.68, S.D. = 0.94)

สรุปและอภิปรายผล

การประเมินด้านบริบทพบว่า นพอ. ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นด้านบริบทเกี่ยวกับปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหา ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมา[9,4] ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถในการให้บริการทางสุขภาพ มีคุณภาพและมาตรฐานตามเกณฑ์รับรองหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)[10] และสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย[1] อีกทั้งยังดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของพยาบาลทหารอากาศ เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม รวมทั้งการสร้างเจตคติและค่านิยมที่ดีต่อวิชาชีพ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนมีศักยภาพและสมรรถนะเชิงวิชาชีพที่จำเป็น สามารถปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ นอกจากนี้ นพอ. ชั้นปีที่ 4 มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน อ่านง่าย ทันกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในส่วนของโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร นพอ.ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาก่อนหน้า[2,6] เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 ของวิทยาลัยพยาบาลหทารอากาศได้ดำเนินการโดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่ประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีประสบการณ์ในการสอนและการบริหารหลักสูตรมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ซึ่งมีการศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้นำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร ทำให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า นพอ. ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมา[6, 11] โดยด้านคุณลักษณะของอาจารย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการการจัดการเรียนการสอน เป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ทั้งทางด้านการแต่งกายตรงต่อเวลาการใฝ่หาความรู้ ความยุติธรรมและการมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ อีกทั้งยังมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมทุกครั้งที่มีโอกาส อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นอาจารย์พยาบาลตามมาตรฐานที่สภาการพยาบาลกำหนด เช่น สำเร็จการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์ มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล ไม่น้อยกว่า 2 ปี[1] ซึ่งทำให้อาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศมีคุณวุฒิและประสบการณ์ตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาลในส่วนของทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนยังมีประเด็นควรปรับปรุงคือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากการดำเนินการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ต้องรอรับการสนันสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระบบอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียรและล่าช้า ทำให้ขาดความรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล นับเป็นข้อจำกัดของสถาบันการศึกษาพยาบาลหลายแห่งโดยเฉพาะวิทยาลัยพยาบาลเมื่อเปรียบเทียบกับคณะพยาบาลในมหาวิทยาลัยต่างๆ[12] จึงต้องมีการเร่งพัฒนาด้านสื่อเทคโนโลยีที่ต้องการความทันสมัยสามารถเข้าถึงได้รวดเร็วมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและเป็นแหล่งสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเองมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันองค์ความรู้และสังคมรอบตัวมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอีกทั้งสื่อเทคโนโลยีที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบ active learning และสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21[13]

การประเมินด้านกระบวนการ พบว่า นพอ.ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมา[9, 11] โดยด้านกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชามีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ด้วยตนเองเช่น การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Co-operative learning) การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem base learning) และการเรียนการสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project base learning) ส่วนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ใน

ระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มี 2 ข้อ ได้แก่ มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และอาจารย์ชี้แจงผลการประเมินเพื่อช่วยให้นักเรียนทราบถึงสถานภาพของตนเองและร่วมมือแก้ไขข้อบกพร่องนั้นๆ อาจเนื่องมาจาก ในปัจจุบันการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศส่วนใหญ่วัดและประเมินผลโดยการทำแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว และเมื่อได้ผลการประเมินมาแล้วอาจารย์ผู้สอนอาจจะไม่ได้ให้ข้อมูลป้อนกลับสู่ผู้เรียน โดยผลจากงานวิจัยที่ได้จะนำไปสู่การปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลและการชี้แจงผลของการประเมิน ซึ่งการให้ข้อมูลป้อนกลับสู่ตัวผู้เรียนถึงสถานภาพและความบกพร่องในแต่ละด้านของตนเองจะทำให้ผู้เรียนเกิดการปรับปรุงและพัฒนาได้[14]

การประเมินด้านผลผลิต พบว่า นพอ. ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นด้านผลผลิตเกี่ยวกับสมรรถนะเชิงวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลางซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาก่อนหน้า[2] ที่พบว่าความคิดเห็นของบัณฑิตพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเชียงรายเกี่ยวกับสมรรถนะทางวิชาชีพ ภายหลังจากที่บัณฑิตสำเร็จการศึกษาและปฏิบัติงานครบ 1 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผลการวิจัยในงานปัจจุบันความคิดเห็นที่ได้มาจาก นพอ. ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาและยังไม่มีประสบการณ์จริงในปฏิบัติการพยาบาลในฐานะพยาบาลวิชาชีพ อีกทั้งสมรรถนะของแต่ละบุคคลจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ การฝึกฝนและการปฏิบัติจนเป็นนิสัย[15] จึงทำให้ผลการประเมินเกี่ยวกับสมรรถนะเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสมรรถนะตามมาตรฐานพยาบาลวิชาชีพในด้านสังคม สภาการพยาบาล[16] กำหนดให้พยาบาลจะต้องมีความรู้ในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ตลอดจนมีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเข่าวสารเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพและสังคม เหตุผลที่ นพอ.ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะเชิงวิชาชีพด้านสังคมต่ำ อาจเนื่องมาจาก นักเรียนพยาบาลทหารอากาศเป็นนักเรียนประจำที่จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบัน และต้องใช้ชีวิตอยู่ในรั้ววิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ จะได้รับอนุญาตให้ออกนอกบริเวณวิทยาลัยได้เฉพาะวันหยุด จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนพยาบาลทหารอากาศมีการเรียนรู้เกี่ยวกับเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมค่อนข้างน้อย ส่งผลให้มีการประเมินด้านสังคมต่ำ ประกอบกับการศึกษาในปัจจุบันเป็นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้แบบ Active learning เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองมากขึ้น[13] แต่จากการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าพบว่าด้านทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ และระบบอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียรและล่าช้า ทำให้ขาดความรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล เป็นอุปสรรคในการสืบค้นและติดตามข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ จึงทำให้ผลการประเมิน เกี่ยวกับสมรรถนะเชิงวิชาชีพด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ในการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ควรมีการปรับปรุงด้านทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีความเพียงพอและใช้ประโยชน์ได้สูงสุด รวมทั้งพัฒนาการวัดและประเมินผลให้มีวิธีการที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. ในการประเมินด้านผลผลิตควรประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วย เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากจัดการเรียนการสอนเพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

3. ควรมีการประเมินและพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความทันสมัยสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์ของสังคมและโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา

4. ควรทำการศึกษาวิจัยซ้ำในประเด็นเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านสมรรถนะเชิงวิชาชีพในประชากรกลุ่มเดิมเมื่อสำเร็จการศึกษาและมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้นหรือปฏิบัติงานครบ 1 ปี เพื่อเป็นการติดตามดูการพัฒนาสมรรถนะของบัณฑิต

References

1. Thailand Nursing and Midwifery Council. Guideline for nursing and midwifery educational institution accreditation. Nonthaburi: Jutthong; 2013. (in Thai)

2. TongswasT, Somboon L, Singhanetr S, Soparate P, Serametagul D. The Curriculum Evaluation of the Bachelor's Degree of Nursing Science, Faculty of Nursing, Chiangrai College in Academic Year, 2009. Journal of Nursing and Education, 2014; 7(1): 109-121.(in Thai)
3. Education Department, Royal Thai Air Force Nursing College.Self Assessment Reportfor Internal Quality Assurances, academic year 2014. (in Thai)
4. Chidnayee S, Udomlert M, Supsung A. Curriculum Evaluation of Bachelor Degree in Nursing Science Program,Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit. Boromarajonani College of Nursing Uttaradit Journal, 2014; 6(1): 77-90. (in Thai)
5. Stufflebeam DL, Foley WJ, Gephart WJ, Guba EG, Hammond RL, MerrimanHO, Provus MM. Educational evaluation and decision making. Itasca, IL: Peacock;1971.
6. Wangsachantanon T, Wanapong S, Kooptanon K, Niropakom U. Evaluation of the Bachelor Degree of Nursing Science Curriculum (Revised Curriculum 2004), Srinakarinwirot University. Thai Pharmacy Health Science Journal, 2010; 5(4): 344-349.(in Thai)
7. Ministry of Education. Undergraduate Program Standard Criteria B.E. 2558. Bangkok: Ministry; 2015. (in Thai)
8. Srisa-ard B.Fundamental Research. Bangkok: Suweeriyasan; 2012. (in Thai)
9. Chidnayee S, Udomlert M. The Curriculum Evaluation of Bachelor Degree in Nursing Science Program, B.E. 2545 Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit. Journal of Nursing and Education, 2012; 5(1): 78-89. (in Thai)
10. Office of the Higher Education Commission. National Qualifications Framework for Higher Education in Thailand B.E. 2552. Ministry of Education Announcement; 2009.
11. Soowit B, Satasuwan A, Lhaosupab N, Jongthammanurak N. An Evaluation of the Bachelor of Nursing Curriculum (Revised edition 2012), Kuakarun Faculty of Nurssing, Navamindradhiraj University in 2012-2013. Kuakarun Journal of Nursing, 2015;22(2):71-90. (in Thai)
12. Pantaewan P. Development of Students in the 21st Century with Active Learning in Nursing Profession. Journal of the Royal Thai Army Nurses. (2016); 17(3): 17-24. (in Thai)
13. Ruengrong P, Jiravarapong B, Manyum W, Somyaron W, Muendet S, Srisurat C. Educational Teachnology VS Thai Teachers in 21st Century.Panyapiwat Journal, 2014;5: 195-205. (in Thai)
14. Jamornmann U.Higher Educational Measurement and Evaluation. Bangkok (3rd edition) Bangkok: Funny Publishing, 2001. (in Thai)
15. Kanchanaket U. Competency-Based Human Management. People Magazine, 2000; 21(4): 19-22. (in Thai)
16. Thailand Nursing and Midwifery Council. Competencies of Registered Nurses. Bangkok: Siriyod Printing Press; 2010. (in Thai)